

***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

NACIONALNI ISPITI U TREĆIM RAZREDIMA SREDNJIH ŠKOLA

**Ispitni katalog iz Hrvatskoga jezika
(viša razina)**

u školskoj godini 2007./2008.

veljača 2008.

Stručna radna skupina za izradbu ispitnih materijala iz Hrvatskoga jezika:

Marina Čubrić, prof., voditeljica, Nadbiskupska klasična gimnazija, Zagreb
prof. dr. sc. Zrinka Jelaska, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za kroatistiku

Mirela Barbaroša-Šikić, prof., Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb

Majda Bekić-Vejzović, prof., V. gimnazija, Zagreb

Jugana Dagelić, prof., IV. gimnazija „Marko Marulić“, Split

Božica Jelaković, prof., XV. gimnazija, Zagreb.

Sadržaj

1. UVOD	4
2. OPĆI CILJEVI NASTAVE HRVATSKOGA JEZIKA NA KRAJU SREDNJOŠKOLSKOGA OBRAZOVANJA	4
3. STRUKTURA ISPITA	5
3.1. POSTOTNA STRUKTURA ISPITA	5
3.2. VRJEDNOVANJE ISPITNIH DIJELOVA	5
3.2.1. NAČIN VRJEDNOVANJA I. DIJELA ISPITA	6
3.2.2. NAČIN VRJEDNOVANJA II. DIJELA ISPITA	6
3.3. TIJEK ISPITA	6
3.3.1. TRAJANJE ISPITA	6
3.3.2. PRIBOR	7
4. OPĆI I POSEBNI CILJEVI ISPITA	7
4.1. OBRAZOVNI ISHODI ZA PODRUČJE JEZIKA	9
4.2. OBRAZOVNI ISHODI ZA PODRUČJE JEZIČNOGA IZRAŽAVANJA	10
4.3. OBRAZOVNI ISHODI ZA PODRUČJE KNJIŽEVNOSTI	11
4.4. ISPITNA DJELA ZA I. DIO POKUSNE DRŽAVNE MATURE (ŠKOLSKI ESEJ)	13
5. VRSTE ZADATAKA U ISPITU	13
5.1. INTERPRETATIVNI ŠKOLSKI ESEJ	13
5.1.1. PRIMJER ZADATKA ZA PISANJE INTERPRETATIVNOGA ŠKOLSKOGA ESEJA	14
5.2. USPOREDNA RAŠČLAMBA DVAJU ILI VIŠE TEKSTOVA	15
5.2.1. PRIMJER ZADATKA ZA PISANJE USPOREDNE RAŠČLAMBE	15
5.3. RASPRAVLJAČKI ŠKOLSKI ESEJ	16
5.3.1. PRIMJER ZADATKA ZA PISANJE RASPRAVLJAČKOGA ESEJA	17
5.4. ZADATCI ZATVORENOGA TIPRA	18
5.4.1. ZADATCI VIŠESTRUKOGA IZBORA	18
5.4.2. ZADATCI POVEZIVANJA I SREĐIVANJA	19
6. OGLEDNI PRIMJER ISPITA IZ HRVATSKOGA JEZIKA	20
6.1. PRVI DIO ISPITA	20
6.2. DRUGI DIO ISPITA	23

1. Uvod

Na nacionalnim ispitima u trećim razredima srednjih škola učenici će moći birati hoće li polagati ispit iz Hrvatskoga jezika na višoj ili nižoj razini.

Ispit iz Hrvatskoga jezika na **nižoj** razini ispituje temeljna znanja i jezične vještine koje učenici stječu kroz osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, dok ispit na **višoj** razini ispituje ona znanja i vještine koje su učenici trebali savladati tijekom dosadašnjega obrazovanja, a koje su važne u daljnjem školovanju.

Ovaj tekst je ispitni katalog za nacionalni ispit iz Hrvatskoga jezika na **višoj** razini. Svrha ispitnoga kataloga je pomoći nastavnicima, ali i ostalim dionicima nastavnoga procesa, da se upoznaju s pojedinostima ovoga nacionalnoga ispita.

2. Opći ciljevi nastave Hrvatskoga jezika na kraju srednjoškolskoga obrazovanja

Na kraju srednjoškolskoga obrazovanja učenik iz predmeta Hrvatski jezik:

- može pravilno pisati i govoriti, tj. poznaje i dosljedno primjenjuje standardnojezičnu normu (pravopisnu, pravogovornu, gramatičku, stilističku i leksičku) u govoru i pismu
- primjenjuje jezične komunikacijske sposobnosti i vještine u govoru i pisanju u različitim situacijama
- pokazuje stvaralačke sposobnosti te može samostalno i oprimjereno izražavati misli i osjećaje
- poznaje i razumije jezikoslovne pojmove koji se odnose na gradivo propisano planom i programom
- usklađuje usmeno i pismeno izražavanje sa zadanim okvirima
- razumije temeljne tvrdnje i ideje odslušanoga ili pročitanoga teksta
- poznaje i razumije književnopovijesna razdoblja, njihove stilske osobitosti, djela i predstavnike
- razumije različite stilističke, tematske i kompozicijske značajke prisutne u književnosti različitih kultura
- poznaje i razumije temeljne književnoteorijske pojmove i nazivlje koji se odnose na vrstu, stil i strukturu književnih djela
- analizira i interpretira književna djela prikladnim rječnikom i nazivljem
- razlikuje književna djela i tekstove od ostale literature
- povezuje i uspoređuje književnost s ostalim umjetnostima i aktualnom stvarnošću
- prepoznaje vrijednosti različitih razdoblja, kultura i mišljenja
- samostalno i odgovorno prosuđuje vrijednosti nacionalnoga identiteta utemeljenoga na hrvatskome jeziku i književnosti
- prepoznaje i uspoređuje vrijednosti pluralizma različitih razdoblja, kultura i mišljenja.

3. Struktura ispita

Ispit iz Hrvatskoga jezika na **višoj** razini jednak je za sve učenike.

Sastoji se od dvaju dijelova od kojih se prvi dio provodi vremenski odvojeno od drugoga dijela. Oba su dijela pismena. Prvi je dio ispita zadatak otvorenoga tipa, a drugi je dio sastavljen od zadataka zatvorenoga tipa.

Prvi dio ispita sastoji se od jednoga ili dvaju tekstova na temelju kojih učenik piše školski esej. Tekstovi mogu biti književni (odlomci iz književnih djela) ili neknjiževni (novinski i sl.). Bit će popraćeni smjernicama za pisanje, a njihova je svrha pomoći učeniku da oblikuje svoj školski esej.

U trećem se dijelu jezičnim djelatnostima čitanja i pisanja (zadatci zatvorenoga tipa) ispituje stečeno znanje i ovladanost hrvatskim jezikom i književnošću.

3.1. Postotna struktura ispita

Tablica 1. – Postotna struktura ispita

Dijelovi ispita	Postotni udio
I. dio	50 %
II. dio	50 %
Ukupno	100 %

3.2. Vrjednovanje ispitnih dijelova

Vrjednovanje ispitnih dijelova obavlja se na pripremljen način. Drugi dio ispita vrjednovat će se optičkim čitačem. Prvi dio ispita koji nije moguće vrjednovati optičkim čitačem vrjednovat će osposobljeni ocjenjivači prema jedinstvenoj ljestvici za procjenu.

U ispitu ne će biti negativnih bodova, što znači da se netočni odgovori ne će oduzimati od točnih.

3.2.1. Način vrjednovanja I. dijela ispita

Tablica 2. – Način vrjednovanja I. dijela ispita

Vrsta opisivača	Postotni udio
Čitanje i razumijevanje teksta	50%
Pismeno izražavanje	15%
Uporaba Hrvatskoga jezika	35%
Ukupno	100%

Ako učenik nije pisao o zadanoj temi, ako je napisao potpuno pogrešne podatke ili ako je školski esej napisao u kojem drugom obliku (primjerice kao pjesmu), dobit će nula (0) bodova i ne će mu se vrjednovati ni ostali elementi u sastavku.

Učenik će dobiti nula (0) bodova ako se nepristojno izražava, ako na stranicama čistopisa crta ili piše druge nepotrebne znakove te ako se neposredno obraća ocjenjivaču.

Učenik mora napisati tekst u zadanome broju riječi (od 600 do 800, +/- 10%) te samostalno izbrojiti riječi i upisati njihov točan broj na predviđeno mjesto. Ako školski esej ima više ili manje riječi od zadanoga broja (od 600 do 800, +/- 10%), ne će se vrjednovati. Ako se tijekom vrjednovanja eseja ustanovi da je upisan netočan broj riječi, esej se ne će vrjednovati.

Školski esej se ne će vrjednovati ni ako učenik piše običnom, grafitnom olovkom ili ako piše velikim tiskanim slovima.

3.2.2. Način vrjednovanja II. dijela ispita

Drugi dio ispita sadržava zadatke zatvorenoga tipa koji mogu imati od jednoga (1) do triju (3) bodova. Broj bodova posebno se određuje za svaki zadatak.

3.3. Tijek ispita

Ispit iz Hrvatskoga jezika sastoji se od dvaju dijelova koji su međusobno vremenski odijeljeni. Nadnevke ispita i razmak između tih dijelova određuje nadležno tijelo.

3.3.1. Trajanje ispita

Prvi dio ispita traje 180 minuta bez prekida.

Drugi dio ispita traje 155 minuta bez prekida.

3.3.2. Pribor

Na ispitu iz Hrvatskoga jezika učenici smiju rabiti samo pribor za pisanje, i to samo plavu ili crnu kemijsku olovku ili nalivpero.

4. Opći i posebni ciljevi ispita

Ispitom iz Hrvatskoga jezika ispituju se poglavito trajna znanja, sposobnosti i vještine.

Ispit u načelu slijedi sadržaje važećega plana i programa. Oni su opisani kao ishodi na kraju završenoga srednjoškolskoga obrazovanja.

Prvi dio ispita sastoji se od pisanja školskoga eseja ograničene duljine (od 600 do 800 riječi) na temelju ponuđenoga teksta (tekstova) ili tekstom s likovnim prilogom.

Na ispitu iz Hrvatskoga jezika moguća su tri tipa školskoga eseja:

1. interpretativni školski esej
2. usporedna raščlamba dvaju ili više tekstova
3. raspravljajući školski esej

Od ova tri moguća tipa školskoga eseja učeniku će na ispitu biti ponuđena dva tipa od kojih odabire samo jedan tip i piše svoj školski esej na odabranu temu.

Učenik piše interpretaciju, usporednu raščlambu ili raspravu na odabranu temu prema ponuđenim smjernicama. U ovome dijelu ispita učenik u sebi čita polazni tekst (iščitava tekstove ili likovni prilog). O zadanome predlošku ili predlošcima piše školski esej zadane duljine.

Pisanjem školskoga eseja učenik pokazuje:

- razumijevanje sadržaja, namjene i poetske funkcije ponuđenoga teksta
- poznavanje književnoteorijskoga nazivlja i njihovo dokazivanje
- poznavanje glavnih značajka književnoga roda i vrste ponuđenoga teksta
- sposobnost strukturiranoga izlaganja u zadanim veličinama (vrijeme, broj riječi itd.)
- ovladanost jezičnom, pravopisnom i logičkom raščlambom
- sposobnost pisanja hrvatskim književnim jezikom (gramatička i pravopisna točnost)
- sposobnost jezgrovitoga i stilski prikladnoga izlaganja
- sposobnost smislenoga, jasnoga i cjelovitoga izlaganja
- sposobnost urednoga i čitljivoga pisanja
- težnju k izvornomu i živomu stilu u izražavanju
- sposobnost da prema ponuđenim smjernicama može povezano, jezgrovito, jasno i jezično pravilno sastaviti traženi pisani oblik.

U **prvome dijelu ispita** (školski esej) poglavito se ispituju stečena znanja, sposobnosti i vještine kojima učenik samostalno pristupa tekstu, a to su:

- iznijansirano čitanje i analiza ponuđenoga teksta ili likovnoga priloga (sadržaja, strukture, izraza i stilske obilježenosti)
- uočavanje i onoga što tekst izričito ne govori
- povezivanje stečenih znanja s ponuđenim tekstom
- sposobnost sintetiziranja i uobličavanja misli i spoznaja u esej.

Rješavanjem **drugoga dijela ispita** (zadatci zatvorenoga tipa) učenik pokazuje:

- poznavanje tekstova, autora, razdoblja i poetika
- sposobnost da na temelju književnih ili neknjiževnih tekstova predstavi, sažme, raščlani, usporedi, razvrsta, objasni, poveže i uopći spoznaje o književnim pojavama
- primjenu znanja iz područja jezika na ponuđenim tekstovima
- sposobnost samostalnoga vrjednovanja ponuđenih tekstova
- poznavanje prikladnih stručnih izvora
- poznavanje prikladnih stručnih izraza.

4.1. Obrazovni ishodi za područje jezika						
ISHODI	KOGNITIVNE RAZINE					
	PAMĆENJE	SHVAĆANJE	PRIMJENA	RAZLAGANJE	PROCJENA	STVARANJE
– razumjeti jezik kao sustav znakova i njegovu priopćajnu (komunikacijsku) ulogu	•	•	•	•		
– poznavati i razlikovati osnovne jezikoslovne pojmove	•	•	•	•		
– prepoznati i razumjeti razliku između govora i pisma te ju ostvarivati	•	•	•	•	•	
– prepoznati fonetske i fonološke jedinice hrvatskoga standardnoga jezika, tj. glasove (njihova artikulacijska i akustička obilježja), slogove i prozodiju te njihovu raspodjelu	•	•	•	•	•	
– razumjeti značenje fonoloških, morfoloških, sintaktičkih i semantičkih pojmova, prepoznati ih i objasniti na primjerima	•	•	•	•	•	
– razlikovati raščlambom fon, fonem, alofon, grafem; morf, morfem, alomorf i prepoznati ih na primjerima	•	•	•	•		
– prepoznati, na primjerima znati objasniti i primijeniti glasovne promjene: sibilizaciju, palatalizaciju, jotaciju, nepostojano a, vokalizaciju, jednačenje glasova po mjestu tvorbe, jednačenje glasova po zvučnosti, gubljenje glasova, alternacije ije/je/e/i	•		•	•		
– poznavati i razlikovati obilježja književnoga i neknjiževnoga teksta	•	•	•	•	•	•
– prepoznati na primjerima osnovna obilježja čakavskoga, kajkavskoga i štokavskoga narječja te razumjeti njihovu ulogu u hrvatskoj kulturi i odnos prema standardu		•	•	•	•	
– poznavati razvoj hrvatskoga jezika od Bašćanske ploče do kraja 19. stoljeća	•	•				
– poznavati obilježja i razvoj hrvatskoga pisma od Bašćanske ploče do kraja 19. stoljeća	•	•				
– poznavati razloge jezične razjedinjenosti u hrvatskoj književnosti i pokušaje grafijskoga ujednačavanja	•	•		•	•	
– razlikovati gramatičke kategorije promjenjivih vrsta riječi (rod, broj, padež, lice, vrijeme, vid, način, stupanj, određenost) te ih funkcionalno primjenjivati		•	•	•	•	•
– prepoznati gramatičku sinonimiju i homonimiju i njihovu razrješivost u kontekstu	•		•	•	•	
– prosuditi stilsku obilježnost inačnih oblika (padeži, glagolski oblici, navezak -a, neodređeni pridjevi, oblici zamjenica)			•		•	•
– razlikovati tipove odnosa među sastavnicama spojeva riječi (sročnost, upravljanje, pridruživanje) i prepoznati ih na primjerima	•	•	•	•	•	•
– razumjeti rečenično ustrojstvo (predikat, subjekt, objekt, priložne oznake; atribut i apozicija)	•	•	•			•

4.2. Obrazovni ishodi za područje jezičnoga izražavanja

ISHODI	KOGNITIVNE RAZINE					
	PAMĆENJE	SHVAĆANJE	PRIMJENA	RAZLAGANJE	PROCJENA	STVARANJE
– prepoznavati, razlikovati i samostalno oblikovati sadržaj nastave jezičnoga izražavanja (opis, dijalog i monolog, raščlamba i tumačenje, pismena interpretacija, analiza, sinteza, recenzija, dokazivanje)			•	•	•	•
– usmeno i pismeno izraziti razumijevanje pročitanih i odslušanih književnih i neknjiževnih tekstova koristeći se znanjima iz teorije književnosti i poznavanjem književnopovijesnoga konteksta		•	•	•	•	•
– samostalno oblikovati usmeno predavanje, javni govor i priopćenje			•		•	•
– osmisliti vezani tekst, govorni ili pismeni (uvod, razrada, zaključak) te vlastite misli potkrijepiti valjanim argumentima i primjerima			•	•	•	•
– uskladiti usmeno i pismeno izražavanje sa zadanim okvirima (od 600 do 800 riječi)					•	
– primijeniti pravopisnu i pravogovornu normu hrvatskoga jezika u pismu i govoru			•	•	•	
– izražavati se prikladnim rječnikom, dobro oblikovanim rečenicama smisleno povezanim u cjeline			•		•	•
– poznavati stručno nazivlje i prikladno ga rabiti			•			

4.3. Obrazovni ishodi za područje književnosti

ISHODI	KOGNITIVNE RAZINE					
	PAMĆENJE	SHVAĆANJE	PRIMJENA	RAZLAGANJE	PROCJENA	STVARANJE
– prepoznati, opisati i razumjeti obilježja književnih rodova i vrsta i oprimjeriti ih		•	•	•	•	
– razlikovati i analizirati lirske, epske, dramske, književno-znanstvene i publicističke tekstove				•	•	
– poznavati povijesni razvoj lirike, epike i drame	•	•				
– prepoznati i opisati književnopovijesna razdoblja europske (svjetske) književnosti (vremenske odrednice, predstavnike i poetiku) od staroga vijeka do kraja 19. stoljeća u kronološkome slijedu	•	•	•	•	•	
– prepoznati i opisati književnopovijesna razdoblja hrvatske književnosti (vremenske odrednice, predstavnike i poetiku) od srednjega vijeka do kraja 19. stoljeća u kronološkome slijedu	•	•	•	•	•	
– razlikovati i usporediti poetike i estetike književnopovijesnih razdoblja od staroga vijeka do kraja 19. stoljeća		•	•	•		
– poznavati i razumjeti <i>Bibliju</i> kao temeljnu knjigu europske civilizacije (naziv, struktura, jezici i prijevodi) te analizirati temeljne tekstove predviđene programom	•	•		•		
– iščitati i interpretirati: Homer, <i>Ilijada</i> (I., VI., XVI., XVIII. i XXIV. pjevanje), <i>Odiseja</i>						
– (I., XIX. i XXI. pjevanje); Eshil, <i>Okovani Prometej</i> ; Sofoklo, <i>Antigona</i> , <i>Kralj Edip</i>			•	•	•	
– iščitati i interpretirati: Plaut, <i>Škrtač</i> ; Vergilije, <i>Eneida</i> (II., i IV. pjevanje); Ovidije, <i>Metamorfoze</i> (<i>Piram i Tizba</i>)			•	•	•	
– poznavati tekst Bašćanske ploče, znati protumačiti važnost Bašćanske ploče za hrvatsku kulturu (sadržaj, jezik i pismo)	•	•	•	•	•	
– razumjeti važnost i utjecaj Petrarkine poezije; prepoznati Petrarkin sonet i petrarkistički stil	•	•	•	•	•	
– iščitati i interpretirati: Dante Alighieri, <i>Pakao</i> (I. – V. pjevanje), Giovanni Boccaccio, <i>Dekameron</i> (Uvod, 2/3, 5/9, 10/5)				•	•	•
– poznavati stvaralački životopis Williama Shakespearea	•	•				
– iščitati i interpretirati: William Shakespeare, <i>Hamlet</i> ; Miguel de Cervantes, <i>Don Quijote</i>			•	•	•	
– poznavati stvaralački životopis Marka Marulića i Marina Držića	•	•				

- iščitati i interpretirati: Marko Marulić, <i>Judita</i> ; Petar Hektorović, <i>Ribanje i ribarsko prigovaranje</i> ; Marin Držić, <i>Dundo Maroje</i> , <i>Novela od Stanca</i> ; Petar Zoranić, <i>Planine – Perivoj od Slave</i>				•	•	•	
- poznavati i interpretirati hrvatske petrarkističke pjesnike: Hanibal Lucić, <i>Jur nijedna na svijet vila</i> ; Šiško Menčetić, <i>Blaženi čas i hip</i> , <i>Prvi pogled</i> ; Džore Držić, <i>Draž je od zlata</i>				•	•	•	
- poznavati i razumjeti tematiku 'rasute baščine' i turske opasnosti na temelju djela Jurja Šišgorića, Marka Marulića i Hanibala Lucića	•	•	•	•			
- razumjeti barokni odnos prema temi života, smrti i ljubavi (Luis de Gongora, Giambattista Marino, Calderon de la Barca, <i>Život je san</i>)			•	•	•	•	
- poznavati stvaralački životopis Ivana Gundulića	•	•					
- iščitati i interpretirati: Ivan Gundulić, <i>Suze sina razmetnoga</i> , <i>Dubravka</i> , <i>Osman</i> (I. pjevanje)				•	•	•	
- poznavati i razumjeti geografsku, tematsku i žanrovsku raznolikost hrvatskoga baroka (Ivan Bunić Vučić, Junije Palmotić, Antun Kanižlić, Fran Krsto Frankopan)	•	•	•	•			
- iščitati i interpretirati: Voltaire, <i>Candide</i>				•	•	•	
- razumjeti tematsku specifičnost hrvatskoga prosvjetiteljstva (Andrija Kačić Miošić, Matija Antun Reljković, Tituš Brezovački)	•	•	•	•			
- iščitati i interpretirati: Johann Wolfgang Goethe, <i>Patnje mladoga Werthera</i> ; Edgar Allan Poe, <i>Gavran</i> , <i>Crni mačak</i> ; Mihail Jurjevič Ljermontov, <i>Junak našeg doba</i>				•	•	•	
- razumjeti i objasniti ulogu poezije u hrvatskome narodnome preporodu	•	•	•	•			
- razumjeti i ukazati na važnost Gajeve pravopisne reforme u procesu standardizacije hrvatskoga jezika	•	•					
- poznavati stvaralački životopis Petra Preradovića te osobitosti poezije	•	•	•	•			
- poznavati stvaralački životopis Ivana Mažuranića	•	•					
- iščitati i interpretirati: Ivan Mažuranić, <i>Smrt Smail-age Čengića</i>				•	•	•	
- poznavati stvaralački životopis Augusta Šenoa i razumjeti njegovu ulogu u kontekstu hrvatske književnosti 19. st.	•	•					
iščitati i interpretirati: August Šenoa, <i>Prijan Lovro</i> , <i>Zlatarovo zlato</i>				•	•	•	
- iščitati i interpretirati: Honore de Balzac, <i>Otac Goriot</i> ; Gustave Flaubert, <i>Gospođa Bovary</i> ; Fjodor Mihajlovič Dostojevski, <i>Zločin i kazna</i> ; Nikolaj Vasiljevič Gogolj, <i>Kabanica</i>				•	•	•	
- iščitati i interpretirati: Ksaver Šandor Gjalski, <i>Perillustris ac generosus Cintek</i> ; Ante Kovačić, <i>U registraturi</i> ; Vjenceslav Novak, <i>Posljednji Stipančići</i> ; Josip Kozarac, <i>Tena</i>				•	•	•	
- poznavati stvaralački životopis Silvija Strahimira Kranjčevića te osobitosti njegove poezije	•	•	•	•			

4.4. Ispitna djela za I. dio pokusne državne mature (školski esej)

U **prvome dijelu** ispita kao književni predložak bit će ponuđeni samo tekstovi iz sljedećega popisa:

August Šenoa, *Zlatarovo zlato*
Vjenceslav Novak, *Posljednji Stipančići*
Gustave Flaubert, *Gospođa Bovary*
Marin Držić, *Dundo Maroje*, *Novela od Stanča*
Hrvatska renesansna poezija (Džore Držić, Šiško Menčetić, Hanibal Lucić)
F. M. Dostojevski, *Zločin i kazna*
Silvije Strahimir Kranjčević, *Izbor iz poezije*
Marko Marulić, *Judita*
Josip Kozarac, *Tena*

Kao neknjiževni predlošci mogu biti ponuđeni različiti tekstovi.

5. Vrste zadataka u ispitu

Prvi dio ispita sastoji se od pisanja školskoga eseja ograničene duljine (od 600 do 800 riječi) na temelju ponuđenoga teksta (tekstova) ili likovnoga priloga. Učenik dobiva smjernice za pisanje školskoga eseja.

5.1. Interpretativni školski esej

Ako se učenik odluči za interpretativni školski esej, susrest će se s pjesmom, ulomkom iz proznoga, dramskoga ili esejističkoga književnoga djela ili s likovnim prilogom koji prati tekst.

Ponuđene tekstove u ovome zadatku otvorenoga tipa učenik bi trebao razumjeti i književno procijeniti iako nužno ne poznaje cjelokupno stvaralaštvo autora teksta. Ponuđeni tekst popraćen je metodičkim instrumentarijem koji informira o naslovu, autoru i, ako je potrebno, kontekstualnim napomenama kojima se ponuđenomu ulomku upotpunjuje smisao.

Smjernice za pisanje imaju isključivu svrhu da učeniku olakšaju sastavljanje. One ne sugeriraju strukturu školskoga eseja koje se treba pridržavati, nego samo podsjećaju na polazne točke za učinkovito čitanje i razumijevanje teksta.

5.1.1. Primjer zadatka za pisanje interpretativnoga školskoga eseja

Pred Vama je ulomak iz romana *Posljednji Stipančići* Vjenceslava Novaka. Pozorno ga pročitajte, a zatim i smjernice za pisanje školskoga eseja ispod teksta. Redosljed ponuđenih smjernica ne obvezuje Vas u Vašem oblikovanju školskoga eseja.

Svoj školski esej oblikujte kao zaokruženu cjelinu (uvod, razradba, zaključak). Najprije pišite na priloženome listu papira za koncept, a na kraju uredno prepisite na za to predviđeni list papira (čistopis). Školski esej možete ispravljati na konceptu, ali ne i na čistopisu. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno i gramatički točan. Školski esej treba imati od 600 do 800 riječi.

Na kraju izbrojite riječi i napišite njihov broj na list za čistopis.

... I koliko je to njezino čeznuće za odličnim društvom i zabavama što bi ih sad građani a sad časnici davali, bilo neobuzdano, opet ga je neumoljivo sapinjala tvrdokorna vlast oca. Nije htio ni da čuje za kakove izdatke na njezina odijela i gdjekada upravo surovo uskraćivao i neznatne troškove što bi ih za nju mati od njega tražila. Da uskrati novac, on bi našao sto razloga i napokon predbacivao Valpurgi da je iskvarila to dijete puštajući mu preko očevoga znanja koješta na volju. – Htio je pako da Lucija boravi u njegovoj sobi te mu čita, a on je podučava, kako bi tvrdio, u onome što će joj danas-sutra vrijediti daleko više nego misli na kojekakve ludorije što ih može da zamisli ženska ispraznost. Nelijepo, zlobi nalik čuvstvo proti ocu mučilo bi gdjekad Luciju, a to nije mogla da zataji ni njemu ni majci. Izravno mu toga dašto nije smjela reći; ali je Stipančić pogađao da je njezina pokornost i uslužnost prema njemu usiljena. Majci pako nije skrivala to svoje čuvstvo naspram ocu; kad bi joj rekla da otac želi neka dođe u njegovu sobu, smračila bi lice:

- Idem kad moram. Ali da znate kako mi teško teku časovi u očevoj sobi, vi me ne bi nikada gore slali.

- Vidiš, Lucijo, a on želi samo da s njime razgovaraš.

- Ja ne umijem da s njime razgovaram.

- Zašto si takova? I otac se na te tuži da sjediš uza nj kao tuđa i samo ga mučiš svojom upornom šutnjom.

- Velim vam, kad sam sama uza nj, meni su svezana usta. Što bih s njime govorila, kad znam da mi nije pravedan? Zar nisam odrasla pa i danas još zatvorena u ovim tamnim sobama kao u samostanu? Neka pogleda moje vršnjakinje kakvi im je život, pa će vidjeti govorim li pravo.

I Valpurga je bila o tom uvjerenjena, ali je htjela da Luciju priljubi ocu, jer on je još uvijek najradije njoj spočitavao da nije umjela dati Luciji odgoja te nema u sebi nikakvih nježnijih osjećaja već je odrasla divlja i surova kao gorštakinja.

Vjenceslav Novak, *Posljednji Stipančići*

Smjernice za pisanje

Uočite temeljni problem o kojem ulomak govori. Usporedite međusobne odnose i postupke likova o kojima se u ulomku pripovijeda i potkrijepite svoje tvrdnje navodima iz ulomka.

Kakvim se iskazuje otac u odnosu prema Luciji? Kako se Valpurga postavlja prema odnosu oca i kćeri? Komentirajte zašto je Lucija Stipančić primjer tragične moderne djevojke.

Povežite ulomak s kontekstom djela, i to s vremenom u kojem nastaje i s različitim roditeljskim odnosom prema djeci. Prisjetite se Stipančićeva odnosa prema sinu i usporedite ga s odnosom prema kćeri.

Napišite po kojim je obilježjima ovo djelo tipičan primjer za razdoblje u kojem je nastalo. Prisjetite se još jednoga problema u *Posljednjim Stipančićima* i osvijetlite ga u duhu vremena u kojem je nastalo.

Komentirajte odnos roditelja i djece kojim se bavi ovaj roman i povežite ga s današnjim vremenom.

5.2. Usporedna raščlamba dvaju ili više tekstova

U ovome tipu zadatka očekujte najmanje dva ponuđena teksta koje povezuje neko obilježje, primjerice tematika, glavni motiv, književna vrsta, stilska epoha itd. I ovaj Vas zadatak poziva da izrazite svoj osobni stav koji se temelji na Vašoj književnoj naobrazbi.

Od Vas se očekuje da uočite problem, sličnosti i razlike ponuđenih tekstova. Dakle, valja promišljeno pročitati ponuđene tekstove i smjernice za pisanje koje uspostavljaju vezu između testova. I u ovome zadatku uz ponuđene tekstove slijedi metodički instrumentarij koji Vas informira o naslovu, autoru i, ako je potrebno, slijede kontekstualne napomene kojima se ponuđenomu ulomku upotpunjuje smisao.

5.2.1. Primjer zadatka za pisanje usporedne raščlambe

Pred Vama su ulomak iz romana *Don Quijote* Miguela de Cervantesa i ilustracija uvodne novele romana. Pozorno pročitajte ulomak, promotrite ilustraciju, a zatim pročitajte i smjernice za pisanje školskoga eseja ispod teksta. Redoslijed ponuđenih smjernica ne obvezuje Vas u Vašem oblikovanju školskoga eseja.

Svoj školski esej oblikujte kao zaokruženu cjelinu (uvod, razradba, zaključak). Najprije pišite na priloženome listu papira za koncept, a na kraju uredno prepisite na za to predviđeni list papira (čistopis). Školski esej možete ispravljati na konceptu, ali ne i na čistopisu. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno i gramatički točan. Školski esej treba imati od 600 do 800 riječi.

Na kraju izbrojite riječi i napišite njihov broj na list za čistopis.

(...)

No treba znati da se spomenuti plemić u časovima koji su mu dokoni (a tih je u godini najviše i bilo) s tolikom žarom i slašću odavao čitanju viteških knjiga da je gotovo sasvim zaboravio na lov, dapače i na upravljanje svojim imanjem. A zaokupila ga tolika radoznalost i ludost da je poprodavao mnoge haneg¹ orače zemlje i kupovao viteške knjige, da ih čita, i tako zgrnuo u kuću koliko ih se god domogao. A od sviju mu knjiga nikoje nisu toliko po volji bile koliko one što ih je napisao slavni Feliciano de Silva², jer jasnoća njegove proze i one zamršene rečenice njegove činile mu se biserom, pogotovu kadbi uzeo čitati ona laskanja ili izazove na megdan. Ili kad bi čitao: «... visoka nebesa, koja vašu božanstvenost božanski utvrđuju zvijezdama i vama iskazuju dostojanstvo dostojnosti, koje je vaša uzvišenost dostojna».

Od takvih se rečenica jadnome vitezu pomuti pamet. Nabdio se on, da bi ih razumio i dokučio im smisao, što ga ne bi dosegno pameću ni razumio ni sam Aristotel, sve da jedino radi toga ustane iz groba. (...) Sve u svemu, tako se zapleo u svoje štivo da je čitao po cijele noći od večeri do jutra i po cijele dane od zore do mraka. I tako se njemu, od maloga spanja i mnogoga čitanja, osuši mozak i pamet mu se najposlije pomuti. Po glavi mu povrvi sve to što je u knjigama čitao, i čarolije i kavge, borbe, izazovi, rane, udvaranja, ljubavi, nezgode i gluparije nečuvane. A uvertio je u glasu da je zgojlna istina sva ta zbrka sanjarija što ih je čitao, temu na svem svijetu nije bilo pouzdanije historije.

Naposljetku, kad mu je pamet već klonula, sine mu najneobičnija misao koja je ikada ikojemu luđaku sinula. ...

Miguel de Cervantes, *Don Quijote*

¹ četvrt jutra

² španjolski pisac iz 16. st., autor viteških romana

Adolf Schroedter (1834.), ilustracija uvodne novele u romanu *Don Quijote*

Smjernice za pisanje

Povežite likovni prilog s ulomkom iz romana.
Navedite vrijeme u kojem je roman nastao.
Kako je autor likovnoga priloga prikazao slavnoga romanesknoga junaka? (Obratite pozornost na kompoziciju likovnoga priloga. Što na likovnome prilogu odmah privlači pozornost? Promotrite prostor u kojem je smještena ljudska figura.)
Što na likovnome prilogu upućuje da se radi o strastvenome čitatelju?
Napišite odgovora li likovni prilog onomu kako Vi zamišljate junaka iz romana.
Na kakvu je to nevjerojatnu zamisao došao junak romana?
Opišite što se dogodilo junaku.
Prisjetite se junakova suputnika i obrazložite njihov odnos.
Prisjetite se nekoga dijela romana i pokažite da je junak pobrkao zbilju i fikciju.
Kako završava roman? Napišite kako Vi iščitavate takav kraj.
Napišite zašto taj roman smatramo prvim modernim romanom.

5.3. Raspravljajući školski esej

Predložene teme u ovome tipu zadatka odnose se na našu društvenu stvarnost. Dakle, na ispitu se možete susresti s tekstom ili pitanjem koji propituju neki problem iz svijeta rada, slobodnoga vremena, umjetnosti, sporta, medija, potrošačkoga društva, tehnološkoga napretka, ravnopravnosti spolova, nasilja u društvu itd. Predložene teme nisu nikada strogo književne, no mogu se, međutim, ticati i čitanja i Vašega odnosa prema književnosti i umjetnosti uopće.

Raspravljajući školski esej, pa i onda kada je riječ o književnosti, nikako ne predviđa niti očekuje jedinstveni odgovor. Dapače, od učenika se očekuje da predoči svoje osobno kulturno iskustvo potkrijepljeno sjećanjima na pročitane lektire i pokaže sposobnost analiziranja i sintetiziranja teme koju propituje.

5.3.1. Primjer zadatka za pisanje raspravljačkoga eseja

Pred Vama je ulomak iz eseja *Kultura u množini* M. de Certeau. Pozorno ga pročitajte, a zatim i smjernice za pisanje školskoga eseja ispod teksta. Redosljed ponuđenih smjernica ne obvezuje Vas u Vašem oblikovanju školskoga eseja.

Svoj školski esej oblikujte kao zaokruženu cjelinu (uvod, razradba, zaključak). Najprije pišite na priloženome listu papira za koncept, a na kraju uredno prepisite na za to predviđeni list papira (čistopis). Školski esej možete ispravljati na konceptu, ali ne i na čistopisu. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno i gramatički točan. Školski esej treba imati od 600 do 800 riječi.

Na kraju izbrojite riječi i napišite njihov broj na list za čistopis.

KULTURA I ŠKOLA

U suvremenome svijetu škola gubi stečeni naziv hrama kulture. Ta je impozantna građevina s četvrtastim dvoranama i pravocrtnim hodnicima (arhitektonskom projekcijom obrazovanja koje se u njoj nudilo) stoljećima davala selu ili gradu pečat kulturne moći.

Danas je situacija drugačija. Kulturna moć više nije smještena u školi, već posredstvom televizije, radija, računala, reklama, oglasa i različite trgovine ulazi u svaki prostor. Škola je kao predstavnica države na pedagoškome području do jučer u obitelji nalazila i sugovornika i protivnika. Danas se i škola i obitelj nalaze u obratnome položaju. Budući da je obitelj preplavljena televizijskom slikom, u školi bi se trebalo učiti kako se služiti mnogobrojnim informacijama koje pristižu u domove.

Škola bi mogla oblikovati jezgru u kojoj nastavnici i učenici kritički razmatraju vlastito iskustvo polazeći od podataka pristiglih iz drugih izvora. U tome smislu ona i dalje ostaje ustanova ovlaštena da širi kulturni model oblikovan u središtu moći. Masovni mediji svakodnevno ugrožavaju tu njezinu ulogu pa je pitanje jesu li prosvjetni radnici u središtu kulture ili na njezinu rubnome dijelu. Stoga je nužno da škola bude kritična prema kulturi koju šire masovni mediji.

Obrazovanje danas živi u nekoliko oblika. S jedne strane ono živi u okamenjenome svijetu: centralizirana administracija paralizira nastavno tijelo i izaziva kulturnu latentnost i konzervativizam. Naziru se, međutim, i obrisi nove organizacije obrazovanja kao što su ugovori između poduzeća sa školom, odnosno sveučilištem ili cjeloživotno obrazovanje. Novonastali oblici mijenjaju tromi školski sustav i nisu više doslovce škola.

Obrazovanje se hotimice proširilo izvan institucionalne škole u obliku samoobrazovanja, premda je taj model do jučer služio školi. Mnogobrojni stručni časopisi pružaju široko obrazovanje od tehničke analize do promišljanja o vrijednostima. Sve je više stručne literature namijenjene djelatnostima u slobodno vrijeme kao što su vrtlarstvo, graditeljstvo, stvaralačko pisanje itd. Ona je jednako važna kao i školski udžbenici.

Ako se školi i može prigovoriti da je troma i na margini zbivanja, kulturi ponuđenoj u stručnim ili tehničkim centrima može se reći da je koristoljubiva. Tu kulturu pokreće profit - proizvodi koje treba prodati, vještina ili vrsta privrede koju valja promovirati.

Prema: M. de Certeau, *Kultura u množini*

Smjernice za pisanje

Opišite razloge koji ugrožavaju kulturnu ulogu škole. Navedite nove kulturne zadaće koje bi suvremena škola trebala razvijati. Što mislite o tim novim zadaćama? Koje su to različite vrste kulturnih izvora koji preuzimaju ulogu škole?

Usporedite svoje obrazovanje s nekadašnjim i sadašnjim zadaćama škole.

Što Vi mislite kakva je uloga škole kao prenositeljice kulture u suvremenome medijskome pejzažu? Omogućuje li nam škola još uvijek da bolje čitamo svijet ili će ipak morati potražiti novo mjesto i ulogu u odnosu na druge kulturne izvore koji su nam dostupni?

5.4. Zadatci zatvorenoga tipa

Drugi dio ispita sadrži zadatke višestrukoga izbora i zadatke povezivanja i sređivanja.

5.4.1. Zadatci višestrukoga izbora

Zadatke višestrukoga izbora čine: uvodni dio i nekoliko ponuđenih odgovora, uglavnom četiri (A, B, C, D), od kojih je samo jedan točan.

Uvodni dio sastoji se:

- od navoda što treba učiniti
- od rečenice ili teksta koji treba pročitati i na temelju kojega treba odgovoriti
- od pitanja.

Primjer zadatka višestrukoga izbora

Označite slovo ispred točnoga odgovora na listu za odgovore.

Pozorno pročitajte Šopove stihove.

*I da li bih imao dosta snage u svom glasu
Kada bih pred tobom branio ovaj svijet?*

Kako se zove stilska figura u navedenim stihovima?

- A. slavenska antiteza
- B. retoričko pitanje
- C. elipsa
- D. usporedba

5.4.2. Zadatci povezivanja i sređivanja

U zadatcima povezivanja i sređivanja podatci se nižu u dvije skupine (obično dva stupca) te se traži da ih se poveže po određenome načelu – smisljeno, uzročno-posljedično, prema pripadnosti i slično (lik – djelo; autor – djelo; termin - odrednica).

Primjer zadatka povezivanja i sređivanja

Označite brojeve ispred točnih odgovora na listu za odgovore.

Do koje je glasovne promjene (ili više njih) došlo u pojedinoj riječi?

A. poljupcem	1. nepostojano a
B. slađa	2. jednačenje glasova po zvučnosti
C. blizanci	3. sibilizacija
D. nosorozi	4. palatalizacija
	5. jotacija

6. Ogledni primjer ispita iz Hrvatskoga jezika

6.1. Prvi dio ispita

Pred Vama su dva zadatka za školski esej. Pozorno pročitajte oba, odaberite jedan i napišite esej.

A) Interpretativni školski esej

Pred Vama je ulomak iz romana *Gospođa Bovary* Gustavea Flauberta. Pozorno ga pročitajte, a zatim i smjernice za pisanje školskoga eseja ispod teksta. Redoslijed ponuđenih smjernica ne obvezuje Vas u Vašem oblikovanju školskoga eseja. Svoj školski esej oblikujte kao zaokruženu cjelinu (uvod, razradba, zaključak). Najprije pišite na priloženome listu papira za koncept, a na kraju uredno prepisite na za to predviđeni list papira (čistopis). Školski esej možete ispravljati na konceptu, ali ne i na čistopisu. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno i gramatički točan. Školski esej treba imati od 600 do 800 riječi.

Na kraju izbrojite riječi i napišite njihov broj na list za čistopis.

Seoski liječnik Charles Bovary vodi tužan, isprazan život bez ljubavi. Jednoga dana hitno je pozvan na imanje čiče Rouaulta. Tamo upoznaje Emmu i otada često navraća u Bertaux.

Što se tiče Charlesa, on se nije ni pokušao upitati zašto tako rado dolazi u Bertaux. Sve da je na to i pomislio, bez sumnje bi svoju revnost bio pripisao ozbiljnosti slučaja ili možda koristi kojoj se od toga nadao. Je li to doista bio razlog da su njegovi posjeti tom gospodarstvu bili ugodna iznimka među bijednim poslovima njegova života? U te dane ustajao bi rano, odjahao bi u galopu, podbadao bi svoga konja, zatim bi sjahao da o travu obriše noge, i navlačio svoje crne rukavice prije no što bi stupio u kuću. Volio je dolaziti u to dvorište, osjećati na svom ramenu ogradu koja se okrećući otvarala, volio je slušati pijetla što je kukurijekao na zidu, i gledati dječake što su mu dolazili u susret. Volio je ambar i staje, volio je čiču Rouaulta koji je pri pozdravu udarao rukom o njegovu ruku nazivajući ga svojim spasiteljem; volio je drvenjake gospođice Emme koja je u njima hodala po opranim kuhinjskim pločicama; visoke su je pete činile malo višom, a kad je hodala pred njim, drveni su se potplati naglo dizali i tupo udarali o njezine kožne cipele.

Ona ga je uvijek ispraćala do prve stepenice pred kućom. Ako mu još ne bi doveli konja, ona bi ostajala tu. Oprostili bi se i više ne bi razgovarali. Svježi bi je zrak obavijao i poigravao se sitnim maljama na njezinu zatiljku, ili joj na kukovima njihao vrpce njezine pregače što su lepršale kao barjačići. Jednom, za jugovine, voda se cijedila niz koru drveća u dvorištu, a po krovovima zgrada topio se snijeg. Ona je stajala na pragu; zatim ode po suncobran i otvori ga. Kroz suncobran od zeleno-modre svile prodiralo je sunce obasjavajući nemirnim odsjevima bijelu put njezina lica. Emma se pod njim smiješila u mlakoj toplini, a kapi su se vode čule kako jedna po jedna padaju na razapetu svilu.

Gustave Flaubert, *Gospođa Bovary*

Smjernice za pisanje

Opišite Charlesa prema ponuđenome ulomku. Protumačite Charlesovu očaranost imanjem Rouaultovih.

Što se događa s Charlesom, a da toga uopće nije svjestan? Što Charlesa privlači u Bertaux?

Što saznajete o Emmi iz ponuđenoga ulomka? (Pozorno čitajte tekst i uočite kako Emmin portret izrasta pred našim očima.)

Promotrite posljednju rečenicu u ponuđenome ulomku i opišite što nam ta slika govori o Charlesu.

Koja pripovjedna tehnika dominira u ponuđenome ulomku?

Jesu li, po Vašem mišljenju, likovi u ovome ulomku prikazani iz iste perspektive? Čijim očima vidimo Emmu?

Kako se odvijaju susreti između Charlesa i Emme? Uočite što nedostaje.

Saznajete li išta o Emminim osjećajima?

Objasnite zašto ovaj ulomak možemo nazvati antiavanturourom?

Smjestite ulomak u kontekst romana. Razmislite i napišite zašto se ovaj romaneskni par nikada nije istinski ostvario.

B) Usporedna raščlamba tekstova

Pred Vama su dva ulomka iz romana *Posljednji Stipančići* Vjenceslava Novaka i *Zlatarovo zlato* Augusta Šenoa. Pozorno ih pročitajte, a zatim i smjernice za pisanje školskoga eseja ispod teksta. Redosljed ponuđenih smjernica ne obvezuje Vas u Vašem oblikovanju školskoga eseja.

Svoj školski esej oblikujte kao zaokruženu cjelinu (uvod, razradba, zaključak). Najprije pišite na priloženome listu papira za koncept, a na kraju uredno prepisite na za to predviđeni list papira (čistopis). Školski esej možete ispravljati na konceptu, ali ne i na čistopisu. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno i gramatički točan. Školski esej treba imati od 600 do 800 riječi.

Na kraju izbrojite riječi i napišite njihov broj na list za čistopis.

Lucija gledaše časak strogim pogledom u lice slike.

- No... gledaj mi u oči! - reče ona tiho; - gledaj čvrsto, ravno, da vidim već jednom jasno što je istina? Oprosti... ti, čovjek kavalir, učen, ugledan i bogat, kako bi ti mogao varati sirotu osamljenu djevojku? No ... gledaj mi čvrsto u oči! Zar bi tvoje oči mogle varati i onda... Čuj, Alfrede! Ja sumnjam: ta reci jasno, otvoreno: Kad će to biti, da me dođeš osloboditi iz ovih uza? Ja sjedim u onom starom naslonjaču med njegovim mrkim drugovima i često mi bude kao da se ova tijesna četiri zida sve stežu i da se niski strop nada mnom sve spušta k momu tjemenu, i biva mi da vičem: Ugušit ću se ... pomozite, ugušit ću se!... Pa onda plačem i skrivam oči da ne vidim ovaj grob živih! Najvoljela bih da je sve gotovo, da me mrtvu nose odovuda gdje propada moja mladost: još mogu samo da vidim tebe ... da ti pružim ruku, možda me izvedeš tamo gdje je široki svijet, gdje je svjetlo, gdje se giblju pravi, živi ljudi! Da nijesam još zdrava? Ako nijesam, pa ti mi donesi zdravlje! Zar bih ovdje mogla ozdraviti? Nu pogledaj mi otvoreno, iskreno u oči. Zašto, ako me ljubiš, i ne dođeš po mene?

Vjenceslav Novak, *Posljednji Stipančići*

- Gospodine Pavle, ako Boga znate, idite! – šapnu Dora otimljući mu ruku.
- Hoću. Ali slušaj me. Samo riječ. Moram. Danas mi se u srce zarinuo krvav nož, htio sam da prokunem dan na koji me majka rodila. Tmina mi pade na oči, kamen na srce, bilo mi je da se živ zakapam. Al neviđena ruka trgne me iz čame, ponese me pred tebe, djevojko. Da mi je put do tebe zakrčio rođeni brat, bio bih ga ubio. Karaj me da sam ušao kao zlotvor amo, karaj! Istina je. Htjedoh ti vidjeti samo kuću, opazih tebe. Srce me srvalo. Srce, Doro moja – koje čuva u sebi predragi zapis – ime tvoje. Što mi volja – šta snaga – šta pamet? Sve si samo ti, djevojko moja! Kad sam dozivao u pamet onaj blagi čas gdje ti suze ljubavi potekoše niz moje čelo, mišljah da je samo bio san – o raju, o Bogu. Al sad sam kod tebe. Ovo je tvoja ruka. Sad mi je dobro. Oj živoga, da me voliš. Vjeri mi se da me iznevjeriti nećeš ma kako nas raskidali. I evo ti nevjeren plemićku podajem ruku da neću biti nego tvoj – i ne ugledao lica božjega ako nijesam pošten i čist.
- Ne govori, ne govori, Pavle – odvrati djevojka dršćući kroz suze – da, da, tvoja sam, al ne govori, previše sam sretna!
I baci mu se u naručje, i trgnu mu se iz naručja, pa zavapi:
- Zbogom, Pavle! Evo me, kumo!
- Prosti nam grijeha, o milosrdni Bože! – zamrmlja stara i ode sa Dorom u kuću.
Žurno pohiti Pavle na konju u svoje noćište.

August Šenoa, *Zlatarovo zlato*

Smjernice za pisanje

Usporedite dva priložena ulomka. Opišite kako se osjeća Lucija, a kako Dora. Koje sličnosti i razlike uočavate? Što je uzrok takvih njihovih osjećaja? Prisjetite se koje su okolnosti obilježile Lucijinu ispovijed i osjećaje. Koji je uzrok njezine emocionalne krize? Prisjetite se zašto se Dora i Pavle kriomice susreću. Zašto je njihova ljubav unaprijed osuđena na propast? Razmislite i napišite u kojem su smislu i Lucija i Dora gubitnice u ljubavi.

Kako Šenoa i Novak motiviraju Dorinu i Lucijinu ljubavnu tragediju? Kojim su književnim postupcima autori okarakterizirali svoje junakinje? Prisjetite se kojemu književnopovijesnomu razdoblju pripada Šenoa, a kojemu Novak. Razmislite o tvrdnji da dobre ljubavne priče uvijek imaju prepreku u ostvarivanju ljubavi. Obrazložite tu tvrdnju primjerom iz svoga osobnoga čitateljskoga iskustva.

6.2. Drugi dio ispita

Sva pitanja nose po jedan bod, osim pitanja 11., 13. i 14. koja nose po dva boda.

Pozorno pročitajte priloženi tekst i odgovorite na sljedeća pitanja.

I. tekst

LAKRDIJAŠ

Teško je kad imaš mnogo duha,
Još je teže kada nemaš kruha;
Teško sluhu kada je bez uha,
Teško uhu kada je bez duha.

Teško onom koga muči muha,
Teže onom koga grize buha:
Teško biću kojemu se kuha
Vječan ručak – samo posna juha.

Teško onom koji poput puha
Vonja pored dame fina njuha!
Teško i onom što na rimu «ruha»

Mora sricat «čuha», «stuha», «gluha»,
Svršivši sonet u počast potepuha,
Princa Karnevala, Petra Kerempuha.

A. G. Matoš

1. Kojemu književnomu rodu pripada *Lakrdijaš* (I. tekst)?

- A. lirici
- B. epici
- C. dramati

2. Kakav je ton *Lakrdijaša* (I. tekst)?

- A. ironičan
- B. svečan
- C. patetičan
- D. elegičan

3. Kojim je stihom napisana prva strofa *Lakrdijaša* (I. tekst)?

- A. osmercem
- B. desetercem
- C. jedanaestercem
- D. dvanaestercem

4. Kako se zove stalni oblik u kojemu je napisan *Lakrdijaš* (I. tekst)?

- A. gazela
- B. sonet**
- C. epigram
- D. oda

5. Koje vrste strofa čine *Lakrdijaša* (I. tekst)?

- A. distisi i terceti
- B. terceti i oktava
- C. katreni i terceti**
- D. sestine i oktava

6. U kojim stihovima prepoznaješ anaforu?

- A. *Teško je kad imaš mnogo duha,
Još je teže kada nemaš kruha;*
- B. *Teško sluhu kada je bez uha,
Teško uhu kada je bez duha.***
- C. *Teško onom koga muči muha,
Teže onom koga grize buha:*
- D. *Teško onom koji poput puha
Vonja pored dame fina njuha!*

7. U kojim stihovima prepoznaješ opkoračenje?

- A. *Teško je kad imaš mnogo duha,
Još je teže kada nemaš kruha;*
- B. *Teže onom koga grize buha:
Teško biću kojemu se kuha*
- C. *Teško biću kojemu se kuha
Vječan ručak – samo posna juha.***
- D. *Svršivši sonet u počast potepuha,
Princa Karnevala, Petra Kerempuha.*

8. Koji motiv prepoznaješ u ovim stihovima?

*Teško biću kojemu se kuha
Vječan ručak – samo posna juha.*

- A. religiozni
- B. ljubavni
- C. domoljubni
- D. socijalni**

9. Koje su riječi u fonološkoj opreci?

- A. sluh – duh
- B. kruh – krug
- C. muha – buha**
- D. njuh – gluh

10. Jesu li riječi *júha* i *mùha* minimalni par?

- A. Jesu, razlikuju se samo u jednom fonemu.
- B. Jesu, obje riječi imaju uzlazne naglaske.
- C. Nisu, imaju različit jedan fonem i jedan ton.
- D. Nisu, imaju različit naglasak i različit jedan fonem.**

11. Spoji riječ i naglaske.

A. júha	1. kratkosilazni
B. mùha	2. kratkouzlazni
C. slûh	3. dugosilazni
D. rúčak	4. dugouzlazni

a4, b2, c3, d4

12. Koji je niz točno rastavljen na slogove?

- A. lakr-dij-aš
- B. lak-rdi-jaš
- C. lak-rd-ij-aš
- D. la-kr-di-jaš**

13. Koja se glasovna promjena (ili nekoliko) dogodila u pojedinoj riječi?

A. težak – teška	1. nepostojano a
B. težak – težaci	2. palatalizacija
C. Petar – Petra	3. sibilizacija
D. kruh – kruše	4. jednačenje po zvučnosti
	5. jotacija

a1, 4; b3, c1, d2

14. Upišite glasove d ili t.

- A. pre__sjednik
- B. po__platiti
- C. po__mladak
- D. po__grijati
- E. po__hodnik

a – d, b – t, c – d, d – d, e – t

15. Koja je rečenica pravopisno točno napisana?

- A. U cijelom zapadnom dijelu Rimskoga carstva govori se latinskim jezikom.
- B. Mit o Europi prikazan je na mnogim slikama na kojima kraljevnu odnosi Bog Zeus, u Rimskoj mitologiji Jupiter.
- C. Rimljani i rimljanke štovali su mnoge bogova, a posebno kućnoga Boga.
- D. Riječ *klasičan* označava i djelo koje pripada grčkoj i rimskoj starini.**

Pozorno pročitajte priloženi tekst i odgovorite na sljedeća pitanja.

II. tekst

Ta mrtve sam vas sama svojim rukama
Uredila i oprala te izlila
Na grobu žrtvu; sada pak, Poliniče,
Za pokop tvoj ovakvu plaću dobivam.
Al' s pravom ti, za razumne, iskazah čast.
Jer nikad ne bih, ni da djeci mati sam
Ni muž da mrtav trune mi, učinila
Ja nešto takvo protiv volje građana.
Pa kakvu zakonu za volju kažem to?
Da muž mi umre, drugi bi se našao;
Za izgubljeno dijete ja bih drugo rodila;
Al' kako roditelje meni krije Had,
Brat ne može se više meni roditi.
Po zakonu te takvu ja pretpostavih
Svim drugima; a Kreontu se učini
To grijeh i strašna drskost, brate predragi.

16. Kako se zove djelo kojemu pripada ulomak (II. tekst)?

- A. Elektra
- B. Kralj Edip
- C. Antigona**
- D. Okovani Prometej

17. Tko je autor teksta kojemu pripada ponuđeni ulomak (II. tekst)?

- A. Eshil
- B. Aristofan
- C. Sofoklo**
- D. Euripid

18. Kako se zove književna vrsta kojoj pripada djelo iz kojega je ponuđeni ulomak (II. tekst)?

- A. ep
- B. epopeja
- C. tragedija**
- D. melodrama

19. Komu se, u prvim stihovima, obraća junakinja ?

- A. poginulomu kralju
- B. poginulomu bratu**
- C. poginulomu ocu
- D. poginulomu zaručniku

20. Komu se suprotstavila junakinja u djelu iz kojega je ponuđeni ulomak?
- A. roditeljima
  - B. zakonu**
  - C. braći
  - D. bogovima
21. Što junakinju iz ponuđenoga ulomka (tekst II.) potiče na žrtvu?
- A. tvrdoglavost i ustrajnost
  - B. želja da rastuži zaručnika
  - C. ljubav prema rodu**
  - D. tuga za umrlim roditeljima
22. Koje vrijednosti zastupa junakinja iz ponuđenoga ulomka (II. tekst)?
- A. ženska prava
  - B. etičku i religioznu dužnost**
  - C. domoljubnu dužnost
  - D. zaručničku odanost
23. Tko je tebanski kralj u djelu iz kojega je ponuđen ulomak (II. tekst)?
- A. Eteoklo
  - B. Polinik
  - C. Kreont**
  - D. Laj
24. Kako je tebanski kralj kaznio Antigonu zbog njezina čina?
- A. Protjerao ju je iz Tebe.
  - B. Odbio joj je brak s Hemonom.
  - C. Javno ju je smaknuo.
  - D. Zatvorio ju je u kamenu grobnicu.**
25. Čija je Antigona kći?
- A. Eteoklova i Elektrina
  - B. Lajeva i Jokastina
  - C. Edipova i Jokastina**
  - D. Kreontova i Elektrina
26. Kreont je silnik koji u apsolutnoj moći gleda svoju veličinu. Koja ga je kazna zbog toga stigla?
- A. vlastita smrt
  - B. progonstvo iz grada
  - C. smrt žene i sina**
  - D. gubitak kraljevstva

27. Koja dva lika u djelu iz kojega je ponuđeni ulomak (II. tekst) imaju jednaku snagu volje i ustrajnosti u svojim postupcima?

- A. Antigona i Izmena
- B. **Antigona i Kreont**
- C. Kreont i Hemon
- D. Izmena i Polinik

28. Kakav je konačni položaj junaka u djelu iz kojega je ponuđeni ulomak (II. tekst)?

- A. Iako je griješio, Kreont biva prepoznat kao herojsko lice.
- B. **Iako mrtva, Antigona je moralna pobjednica.**
- C. Izmena nadahnutu sestrinom sudbinom postaje junakinja.
- D. Kreont zemaljskim zakonom nadvladava božansku moć.

Pozorno pročitajte priloženi tekst i odgovorite na sljedeća pitanja.

III. tekst

a[zъ vъime o]tca i s(i)na [i s](ve)tago duha azъ
opat[ъ] držiha pisahъse o ledi[n]ě juže
da zъvъnimirъkralъhrъvatъskъi [vъ]
dni svoj e vъsvetuju luciju i sv[edo]-
mi županъdesim(i)ra kъ[ba]vě mra[tin]ъ vъ l(i)-
cě pr(i)бъnebža [s]ъprosl[ъ] vin[od](o)lě [ěk](o)vъv(ъ)o-
tocě da iže to poreče kъni i bo(g) i bī ap(osto)la i g e-
van(je)listi i s(ve)taě luciě am(e)nъ da iže sdě žive-
tъmoli za ne boga azъ opatъ d(o)brovitъ zъ-
dah crěkъvъ siju i svoeju bratiju sъ dev-
etiju vъdni kъneza kosъmъta oblad-
ajućago vъsu kъrainu i běše vъ tъ dni m-
ikula vъtočъci [sъ s]vetuju luciju vъ edino

(Bašćanska ploča)

29. Gdje se danas čuva original Bašćanske ploče?

- A. u crkvi sv. Lucije na otoku Krku
- B. u Hrvatskome etnografskom muzeju
- C. **u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti**
- D. u Matici hrvatskoj

30. Tko je zapisao tekst na Bašćanskoj ploči?

- A. kralj Zvonimir
- B. **opat Držiha**
- C. knez Mikula
- D. opat Dobrovit

31. Kojim je pismom pisana Bašćanska ploča?
- A. latinicom
  - B. glagoljicom**
  - C. ćirilicom
  - D. goticom
32. Kojoj vrsti riječi pripada riječ *az*?
- A. imenicama
  - B. glagolima
  - C. zamjenicama**
  - D. pridjevima
33. Kako počinje tekst Bašćanske ploče?
- A. in medias res
  - B. zakletvom
  - C. nadnevkom
  - D. invokacijom**
34. Što je Bašćanska ploča?
- A. epigraf i darovnica**
  - B. epigram i pravni tekst
  - C. elegija i povijesni tekst
  - D. epitaf i legenda
35. U kojoj se ulozi pojavljuju Desimir, Mratin, Pribineg i Jakov?
- A. kao darovatelji
  - B. kao svjedoci**
  - C. kao graditelji
  - D. kao zapisivači
36. Tko je vladao krajinom u vrijeme nastanka Bašćanske ploče?
- A. knez Kosmat**
  - B. ban Dobrovit
  - C. knez Mikula
  - D. župan Držiha
37. Čime prijeti zapisivač Bašćanske ploče onima koji poreknu njezin sadržaj?
- A. kletvom**
  - B. paklom
  - C. bolešću
  - D. izgonom

38. Tko je sastavio glagoljicu?

- A. **Konstantin Filozof**
- B. pop Martinac
- C. Crnorizac Hrabar
- D. pop Dukljanin

39. Zašto se glagoljica od XII. stoljeća naziva i Jeronimovo pismo?

- A. Sve do XII. stoljeća nije se znalo da je glagoljicu sastavio sv. Jeronim.
- B. **Glagoljaši su, da bi zaštitili slavensko bogoslužje, glagoljicu pripisali sv. Jeronimu.**
- C. Latinski prijevod *Svetoga pisma* na govoreni latinski jezik pisan je glagoljicom.
- D. Sv. Jeronim zauzimao se da i najširi slojevi puka budu upoznati s Riječju Božjom.

40. Što je *Misal po zakonu rimskoga dvora* iz 1483. godine?

- A. iluminacija
- B. **inkunabula**
- C. inicijal
- D. ilustracija

Pozorno pročitajte priloženi tekst i odgovorite na sljedeća pitanja.

IV. tekst

Libro prvo

Dike ter hvaljen'ja presvetoj Juditi,
smina nje stvoren'ja hoću govoriti;
zato ću moliti, Bože, tvoju svitlost
ne htij mi kratiti u tom punu milost.
Ti s' on ki da kripost svakomu dilu nje
i nje kipu lipost i počten'jem čistinje;
ti poni sad mene tako jur napravi,
jazik da pomene ča misal pripravi.
Udahni duh pravi u mni ljubav tvoja
da sobom ne travi veće pamet moja,
bludeći ozoja z družbom starih poet;
boge čtova koja, kimi svit biše spet.
Da ti s' nada sve svet, istini Bože moj,
ti daješ slatko pet, vernim si ti pokoj
a ne skup tri krat troj divička okola,
pridavši još u broj s kitarom Apola.
Uzdigni od zdola glas moj k nebu gori,
gdi tvoga pristola čtuju svetih zbori,
da der u tvem dvori bude ti uslišan
dokol izgovori od Judite pisan.

41. Tko je autor priloženoga teksta?

- A. Homer
- B. Vergilije
- C. Gundulić
- D. Marulić**

42. Kako se zove književna vrsta kojoj pripada djelo iz kojega je ponuđeni ulomak?

- A. balada
- B. poema
- C. ep**
- D. epopeja

43. Komu se pjesnik obraća u priloženome ulomku?

- A. Juditi
- B. Bogu**
- C. muzi
- D. čitatelju

44. Kojim se slušateljima pjesnik u priloženomu ulomku želi svidjeti?

- A. ljubiteljima antike
- B. znalcima književnosti
- C. dušama u raj**
- D. starim pjesnicima

45. Kako se zove stilski postupak kojom počinje ponuđeni ulomak?
- A. usporedba
  - B. invokacija**
  - C. hiperbola
  - D. oksimoron
46. Kojim je stihom napisano djelo iz kojega je priloženi ulomak?
- A. desetercem
  - B. dvostrukorimovanim dvanaestercem**
  - C. dvostrukorimovanim jedanaestercem
  - D. devetercem
47. Odakle preuzima tematiku autor djela iz kojega je priloženi ulomak?
- A. iz narodne predaje
  - B. iz antičkih mitova
  - C. iz biblijskih knjiga**
  - D. iz povijesnih zapisa
48. Koje tradicije slijedi autor u djelu iz kojega je priloženi ulomak?
- A. biblijsku, srednjovjekovnu i renesansnu
  - B. biblijsku, antičku i srednjovjekovnu**
  - C. antičku, srednjovjekovnu i renesansnu
  - D. biblijsku, antičku i renesansnu
49. U kojim se stihovima pjesnik odriče antičkih uzora?
- A. Da sobom ne travi veće pamet moja,
Bludeći ozoja z družbom starih poet;**
  - B. Zato ću moliti, Bože, tvoju svitost
Ne htij mi kratiti u tom punu milost.
  - C. Ti poni sad mene tako jur napravi,
Jazik da pomene ča misal pripravi.
  - D. Dike ter hvaljen'ja presvetoj Juditi,
Smına nje stvoren'ja hoću govoriti;
50. Što znače stihovi *ti daješ slatko pet*?
- A. Judita je pjesnikova inspiracija.
  - B. Judita ima dar pjevanja.
  - C. Bog daje ljepotu pjesničkoga izraza.**
  - D. Bog je iznad svakoga pjesništva.
51. Na koga misli pjesnik u stihu *a ne skup tri krat troj divička okola*?
- A. na djevice
  - B. na muze**
  - C. na ratnice
  - D. na robinje

52. Što znače sljedeći stihovi?

... ti poni sad mene tako jur napravi,/jazik da pomene ča misal pripravi.

- A. Želja da njegovo djelo bude na dobrome jeziku.
- B. Traži Juditinu pomoć da mu bude muza.
- C. Želi izreći hvalu Bogu što mu je pomogao u nevolji.
- D. Molba Bogu da ispjeva dobro sve na što pomisli.**

53. Zašto je pjesnik upotrijebio apostrof u sljedećemu stihu?

Ti s' on ki da kripost svakomu dilu nje

- A. da bi zadržao isti broj slogova u stihu**
- B. zbog stilističke obilježenosti takve uporabe
- C. da bi pokazao slogotvornost glasa s
- D. takav je oblik normativan za taj glagol

54. Po čemu se stih *Ti s' on ki da kripost svakomu dilu nje* sintaktički razlikuje od neobilježenoga stiha suvremenoga hrvatskoga jezika?

- A. po izostavljanju nenaglasnica
- B. po položaju atributa**
- C. po uporabljenim padežima
- D. po sročnosti

55. Koja djela pripadaju istomu povijesnomu razdoblju kao i djelo iz kojega je navedeni ulomak?

- A. *Razgovor ugodni naroda slovinskoga* i *Suze sina razmetnoga*
- B. *Planine i Ribanje i ribarsko prigovaranje***
- C. *Dubravka* i *Novela od Stanca*
- D. *Bašćanska ploča* i *Dundo Maroje*

56. U kojemu je razdoblju nastalo djelo iz kojega je priloženi ulomak?

- A. u srednjem vijeku
- B. u renesansi**
- C. u baroku
- D. u romantizmu

57. Kojim je hrvatskim idiomom napisano djelo iz kojega je priloženi ulomak?

- A. splitskom čakavicom**
- B. dubrovačkom štokavicom
- C. hvarskom čakavicom
- D. bračkom štokavicom

58. Kojim govorom hrvatskoga jezika piše autor ponuđenoga ulomka?

- A. ikavskim**
- B. ikavsko-ekavskim
- C. ijekavskim
- D. ikavsko-ijekavskim

Pozorno pročitajte priloženi tekst i odgovorite na sljedeća pitanja.

V. tekst

Što se tiče Charlesa, on se nije ni pokušao upitati zašto tako rado dolazi u Bertaux. Sve da je na to i pomislio, bez sumnje bi svoju revnost bio pripisao ozbiljnosti slučaja ili možda koristi kojoj se od toga nadao. Je li to doista bio razlog da su njegovi posjeti tom gospodarstvu bili ugodna iznimka među bijednim poslovima njegova života? U te dane ustajao bi rano, odjahao bi u galopu, podbadao bi svoga konja, zatim bi sjahao da o travu obriše noge, i navlačio svoje crne rukavice prije no što bi stupio u kuću. Volio je dolaziti u to dvorište, osjećati na svom ramenu ogradu koja se okrećući otvarala, volio je slušati pijetla što je kukurijekao na zidu, i gledati dječake što su mu dolazili u susret. Volio je ambar i staje, volio je čiču Rouaulta koji je pri pozdravu udarao rukom o njegovu ruku nazivajući ga svojim spasiteljem; volio je drvenjake gospođice Emme koja je u njima hodala po opranim kuhinjskim pločicama; visoke su je pete činile malo višom, a kad je hodala pred njim, drveni su se potplati naglo dizali i tupo udarali o njezine kožne cipele.

Ona ga je uvijek ispraćala do prve stepenice pred kućom. Ako mu još ne bi doveli konja, ona bi ostajala tu. Oprostili bi se i više ne bi razgovarali. Svježi bi je zrak obavijao i poigravao se sitnim maljama na njezinu zatiljku, ili joj na kukovima njihao vrpce njezine pregače što su lepršale kao barjačići. Jednom, za jugovine, voda se cijedila niz koru drveća u dvorištu, a po krovovima zgrada topio se snijeg. Ona je stajala na pragu; zatim ode po suncobran i otvori ga. Kroz suncobran od zeleno-modre svile prodiralo je sunce obasjavajući nemirnim odsjevima bijelu put njezina lica. Emma se pod njim smiješila u mlakoj toplini, a kapi su se vode čule kako jedna po jedna padaju na razapetu svilu.
(*Gospođa Bovary*)

59. Tko je autor djela iz kojega je ponuđeni ulomak?

- A. **Gustave Flaubert**
- B. Honore de Balzac
- C. Emil Zola
- D. Guy de Maupassant

60. Kojemu književnopovijesnomu razdoblju pripada djelo iz kojega je ponuđeni ulomak?

- A. romantizmu
- B. **realizmu**
- C. naturalizmu
- D. protorealizmu

61. Koje su pripovijedne tehnike prisutne u ovom ulomku?

- A. pripovijedanje i unutarnji monolog
- B. **opisivanje i pripovijedanje**
- C. komentiranje i dijalog
- D. dijalog i monolog

62. Koje osjetilne podražaje uočavate u rečenici kojom autor uvodi Charlesa na imanje u Bertauxu?

- A. vizualne, olfaktivne, gustativne
- B. auditivne, gustativne, olfaktivne
- C. olfaktivne, vizualne, taktilne
- D. **taktilne, auditivne, vizualne**

63. Što Charlesa privlači u Bertaux?
- A. Voli jahati imanjem u ranu zoru.
  - B. Privlači ga jednostavan život na selu.
  - C. Zaljubljen je u Emmu.**
  - D. Odgovorno obavlja svoj posao.
64. Koja je tvrdnja točna?
- A. Ulomak se temelji na osjetilnim podražajima.**
  - B. Ulomak je nabijen zbivanjima i naglim obratima.
  - C. Radi se o zaljubljenoj Emmi koja skriva osjećaje.
  - D. Radi se o sentimentalnom susretu dvoje zaljubljenih.
65. Što već u ovom ulomku upućuje da Charles i Emma neće ostvariti istinsku vezu?
- A. Dijeli ih društveni jaz.
  - B. Prejako su zaljubljeni.
  - C. Uopće ne razgovaraju.**
  - D. Ne pripadaju istoj generaciji.
66. Kako pisac oblikuje Emmin portret u ponuđenom ulomku?
- A. Iz djelića Emmina izgleda oblikuje se postepeno slika djevojke sa suncobranom.**
  - B. Detaljni opis Emina vanjskoga porteta ukazuje na Emmine karakterne osobine.
  - C. Pisac naizmjenice razotkriva Emmine unutarnje i vanjske osobine.
  - D. Pisac posrednom karakterizacijom - opisom prirode razotkriva Emmine osobne.
67. Gdje se zbiva radnja djela iz kojega je ponuđeni ulomak?
- A. u srednjovjekovnim zamcima
  - B. u francuskoj prijestolnici
  - C. u provincijskim gradićima**
  - D. u francuskim kolonijama
68. Kojoj tematici pripada djelo iz kojega je ponuđeni ulomak?
- A. društvenoj i ljubavnoj**
  - B. povijesnoj i ljubavnoj
  - C. društvenoj i kriminalističkoj
  - D. psihološkoj i filozofskoj
69. Koji je sukob prikazan u djelu iz kojega je ponuđeni ulomak?
- A. selo - grad
  - B. život - smrt
  - C. ideal - zbilja**
  - D. nekad - sada

70. Koji tip ljudske sudbine utjelovljuje Emma Bovary?
- A. Emma je snažna, mlada žena koja je u svakom bitnom trenutku svojega života sposobna prilagoditi svoje želje zahtjevima realnoga života.
  - B. Emma je fatalna žena koja se iz privida smjerne, dobro odgojene djevojke pretvara u ogorčenu osvetnicu.
  - C. Emma je tipična romantičarska junakinja, izuzetne ljepote i nevine duše, sposobna pružiti sve što od nje traži moralni kodeks društva u kojem živi.
  - D. Emma je oličenje čovjekova sloma pod teretom vlastitih iluzija koje su odveć snažne i fantastične da bi bile ostvarive.**
71. Na čemu se temelji sadržaj romana iz kojega je priloženi ulomak?
- A. na piščevoj mašti
  - B. na stvarnom događaju**
  - C. na dnevničkim zapisima
  - D. na osobnome iskustvu
72. Što se događa s glavnom junakinjom na kraju romana?
- A. Osamljena i napuštena od svih baca se pod vlak.
  - B. Nakon razočaranja u životu utjehu nalazi u vjeri.
  - C. Poslije kriminalnih radnji završava u zatvoru.
  - D. Razočarana i pritisnuta dugovima popije otrov.**
73. Što povezuje autora Don Quijotea i autora djela iz kojega je ponuđeni ulomak?
- A. oba su se autora izrugala djelima iz nedavne prošlosti
  - B. oba autora pripadaju istom književnopovijesnom razdoblju
  - C. oba su se autora uspješno izrugala viteškim idealima
  - D. oba su se autora izrugala romantičnom nedostatku smisla za stvarnost**
74. Koji niz opisuje književnopovijesno razdoblje kojemu pripada djelo iz kojega je ponuđeni ulomak?
- A. povijesna građa, nesvakidašnja zbivanja, egzotični prostori
  - B. opisivanje svakodnevice, socijalna karakterizacija, detaljni opisi**
  - C. sentimentalna priča, razgranata fabula, miješanje stilova
  - D. lik suvišna čovjeka, fantastika i groteska, crno-bijela karakterizacija
75. Kako glasi genitiv toponima Bertaux?
- A. Bertaux
  - B. Bertauxa**
  - C. Bertaux-a
  - D. Bertauxija
76. Koja djela pripadaju istomu književnopovijesnomu razdoblju kao i djelo iz kojega je priloženi ulomak?
- A. Tena i Putovanje Childea Harolda
  - B. Smrt Smail-age Čengića i Cvjetovi zla
  - C. Prijan Lovro i Crni mačak
  - D. Ana Karenjina i Posljednji Stipančići**

77. Kako se piše apozicija iz naslova romana kraticom?

- A. gđa.
  - B. g-đa
  - C. **gđa**
  - D. g-đa.
-